

λυτέρα ἀνησυχία δὲ διεκατεῖχε αὐτοὺς ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι τὰ ἐντονώτερον προσβεβλημένα πρέμνα ἦσαν ἀπεξηραμένα καὶ μάλιστα εἰς σοβαρὸν ποσοστὸν. Ἐκ τῆς συμπτωματολογικῆς αὐτῆς εἰκόνας ἐγεννήθη αὐτομάτως τὸ ἐρώτημα : «**Ποία εἶναι ἡ αἰτία ἡ δημιουργοῦσα τὴν χλώρωσιν ταύτην**»;. Ἐπὶ τοῦ ἐρωτήματος τούτου εἶναι εὐκόλον νὰ δοθῇ ἀπάντησις μετὰ, βεβαίως, ἀπὸ μίαν λεπτομερῆ μελέτην καὶ ἐξέτασιν τοῦ φαινομένου. Πάντως ἐκ πρώτης ὄψεως τοῦτο δύναται νὰ ἀποδοθῇ εἰς ἓνα ἐκ τῶν κατωτέρω ἀναφερομένων αἰτίων :

1ον. Φυσιολογικά : Τὰ πιθανώτερα ἐξ αὐτῶν εἶναι : α) Τροφοπενία, β) Ἐξάντησις τοῦ φυτοῦ ἀπὸ ὑπερβολικὸν φορτίον καὶ γ) Ἐλλειψίς προσαρμογῆς τῶν χρησιμοποιουμένων ἀντιφυλλοξηρικῶν ὑποκειμένων.

2ον. Παθολογικά : Τὸ πιθανώτερον εἶναι ὁ μολυσματικὸς ἐκφυλισμός.

3ον. Κλιματικά : Ἀντίξοι μετεωρολογικαὶ συνθήκαι.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀναφερθέντων αἰτίων ἓνα τούτων ἀπορρίπτονται ἀκόμη καὶ ἀπὸ μίαν ταχεῖαν ἐξέτασιν τοῦ φαινομένου. Ἐάν π.χ. ἐπρόκειτο περὶ μολυσματικὸν ἐκφυλισμὸν τότε δὲν δικαιολογεῖται ἡ ἐμφάνισις τῶν συμπτωμάτων ἀπὸ τῶν ἀρχῶν Μαΐου, δεδομένου ὅτι ταῦτα εἰς τοὺς ἡμετέρους ἀμπελώνας ἐμφανίζονται τὸν Ἰούνιον. Πλέον τούτου, οὗτος δὲν εἶναι διαδεδομένος εἰς τὴν περιφέρειαν ἔνθα ἐνεφανίσθη ἡ χλώρωσις, ἡ δὲ διάδοσις του δὲν εἶναι τόσον ταχεῖα ὥστε νὰ δικαιολογῆ τὴν ἀπρόοπτον καὶ εἰς μεγάλην ἔκτασιν ἐμφάνισιν τῆς ἀσθενείας. Ἄλλωστε—καὶ αὐτὸ εἶναι οὐσιώδες—ἡ χλώρωσις τῆς Ἀνοιξέως 1964 διακρίνεται ἀπὸ ἐκείνην τοῦ μολυσματικὸν ἐκφυλισμοῦ, διότι αὐ-

τὴ εἶναι ὠχρωτέρα καὶ ἔχει διάφορον τοποθέτησιν ἐπὶ τῶν φύλλων.

Ἐπίσης τὰ συμπτώματα τῶν τροφοπενιῶν εἶναι πολὺ χαρακτηριστικά. Μόνον ἡ τροφοπενία μαγνησίου προκαλεῖ μίαν χλώρωσιν τοῦ φυλλώματος τῶν ἀμπέλων λευκῆς σταφυλῆς ἰδιόμορφον, ἀναγνωριζομένην ὑφ' ὄλων τῶν καλλιεργητῶν τῆς ποικιλίας «CHASSELAS». Ἡ χλώρωσις αὕτη ἐμφανίζεται συνήθως μετὰ τὴν ἄνθησιν καὶ ἐντονοποιεῖται διαρκούντος τοῦ γυαλισματος. Ἡ ἐπιφάνεια τῶν φύλλων ἀποχρωματίζεται προοδευτικῶς, μέχρι βαθμοῦ μάλιστα ποῦ τὰ νεύρα τούτων παραμένουν πράσινα ἐπὶ πολὺ χρόνον. Ἡ τροφοπενία αὕτη προσβάλλει κυρίως τὰς νεαρὰς ἀμπέλους καὶ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐξομοιωθῇ μετὰ τὴν χλώρωσιν τοῦ παρελθόντος.

Ἡ κακὴ προσαρμοστικότης τῶν ὑποκειμένων εἰς τὸ ἔδαφος ἢ ἡ ἀνάμιξις τούτων εἰς τὸ αὐτὸ ἔδαφοτεμάχιον προκαλεῖ ἀνωμαλίαν τῆς βλαστήσεως καὶ ὀδηγεῖ εἰς χλώρωσιν ἀσβεστίου. Τὰ αὐτὰ συμπτώματα δυνατόν νὰ ὀφείλωνται εἰς διάφορα γενεσιουργὰ αἰτία, π. χ. α) μικρὰ ἀνθεκτικότης τοῦ ὑποκειμένου εἰς τὸ ἀσβεστίον, β) ὑψηλὴ διαλυτότης τοῦ ἀσβεστίου (ὑπέδαφος ἀδιαπέρατον, βροχαὶ πολὺ σπάνιαι), γ) ἔλλειψις προσαρμογῆς τοῦ ὑποκειμένου εἰς τὰς φυσικὰς ἰδιότητας τοῦ ἔδαφους (συνεκτικότης), δ) διαδοχὴ ὑγροῦ ἔτους ὑπὸ ξηροῦ τοιοῦτου (ἀσφυξία ριζῶν).

Αἱ ἀνωτέρω ἀνωμαλίαι γενικῶς ἐνδιαφέρουν μεμονωμένα φυτὰ ἢ ἔδαφοτεμάχια περιωρισμένης ἑκτάσεως ἢ τμήματα αὐτῶν, πλὴν ὅμως αὗται οὐδέποτε εἶναι καθολικοῦ χαρακτῆρος. Ὡς ἐκ τούτου εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι οἱ ἀναφερθέντες ποικίλοι παράγοντες δὲν εἶναι δυνατόν νὰ προκαλέσουν χλώ-